

STÂNCA ROȘIE

(ROMANUL FOTINIEI SANDRIS)

VII

D-l Sandris și Mimis erau plecați. În salonul vilei erau mosafiri. Și Anghelos, neavând nici poftă să se arate la străini, dar nici vreun tovarăș, își luă cartea și un scaunel ca să șeadă afară și să citească.

Descoperise un loc bun, un adăpost pentru lectură, unde mergea din când în când... Era o scobitură, ca o gaură mare, pe culmea Stâncii Roșii. Nu puteai să scobori ușor într'însa, cu atât mai puțin să te sui, fiindcă scobitura avea o adâncime destul de mare. Cu ajutorul scaunului însă, Anghelos isbutea. Întâiu îl arunca înăuntru și sărea pe el. Apoi îl așeza la margine, pe cel mai înalt loc al groapei, care aducea cu speteaza unui jeț; și acolo ședea cum nu se putea închipui mai bine. În față scobitura era deschisă și lăsa să se vadă o bucată din priveliștea apuseană. Din locul acela puteai să sări ușor în scobitura de mai jos, mai puțin adâncă, dar nu atât de regulată, apoi într'o alta, și mai gloduroasă, iar de acolo în jos începea peretele perpendicular. Așa era alcătuită culmea Stâncii Roșii pe care Anghelos, din pricina acestor scobituri ciudate, o numea *crater*.

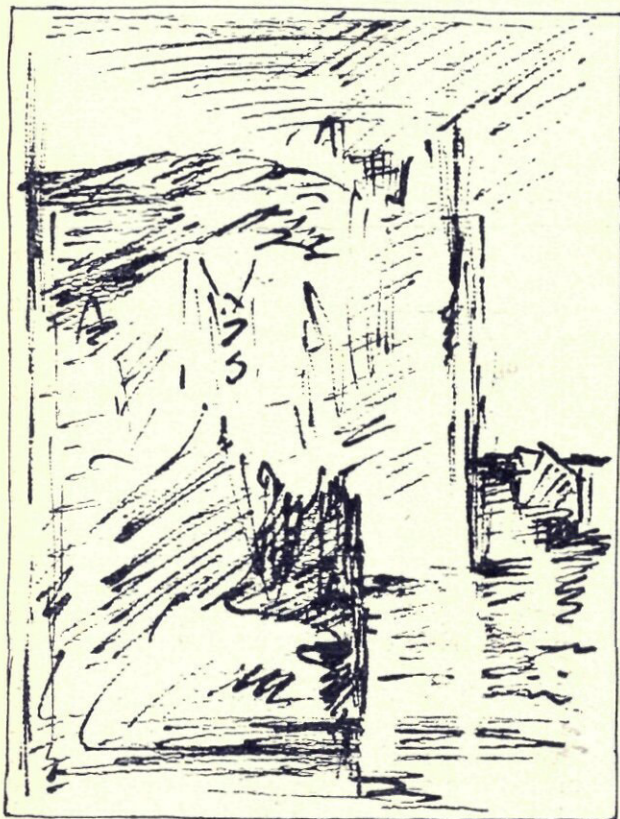
Bucata de priveliște, care se vedea dela adăpostul lui Anghelos, era compusă cu o înțelepciune extraordinară, ai fi zis de un pictor. La stânga se găsea coasta de nord a dealului, care făcea un arc lung, începând dela o aceeaș înălțime ca a Stâncii și aplecându-se încet, încet, cu o înclinare armonioasă, până unde se înălța o altă muche, dincolo de drumul șerpuit care le despărțea. La dreapta era marea, golful cel mic, plaja plină de stânci, pe care, de sus, aveai impresia că măslinii mărginași ai dealului se aplecau curioși s'o vadă. Exact în partea opusă, dincolo de dealul din fund, se

cășca un gol acoperit de o ceață luminoasă, unde ghiceai, jos, câmpia nevăzută; și mai departe, în fundul tabloului, se îmbrățișau într'o sărutare frățescă munții îndepărtați. În ceasul acela, cerul era peste tot auriu și împodobit cu două panglici subțiri și paralele de nori. Soarele se cobora spre asfințit.

Anghelos lăsa adeseori cartea și-și ațintea privirile pe nori. Părea cufundat în meditații și numai fericit nu era. Sbuiciumul reîncepu și în el lupta era în putere. De când cu scena din peșteră, au trecut trei zile. Îndrăzneț, atât cât putea fi cu Fotini, tânărul se sătura de mângâieri și sărutări. Repede însă, chiar din ziua următoare, mirat și foarte desamăgit, începu să bage de seamă ceva neînchipuit și grozav: corpul minunat, pe care-l avea aproape la îndemână, nu-i mai stârnea plăcere. Verișoara lui nu-i primea alintările și sărutările din dragoste. Și tocmai faptul acesta era pricina celui dintâiu.

Nu, — spunea el acum, — Fotini nu-l iubea, nu putea să-l iubească decât ca pe o rudă, ca pe un frate. Scena din scorbura la început îl înșelase... Mai întâiu că el nici nu i-a vorbit vreodată de dragoste, iar pe de altă parte nici în celebrul « magnet » nu trebuia să aibă încredere absolută. Apoi, chiar pentru gesturile lui cele mai îndrăznețe, găsea întotdeauna câte un tertip, — ca în peșteră, — care le făcea oarecum mai firești și le desbrăca de caracterul lor dela început, limpede și nespus. În sfârșit, nu se lăsa niciodată în fața ei răpus de voluptate; isbutea să se înfrâneze până și în clipele cele mai ațâțătoare. Felul acesta de purtare, care păstra pecetea aparenței, îndreptătea tocmai foarte

bine pe Fotini să-i socotească mereu alintările erotice drept gesturile unui văr vioiu, glumeț și cam nebunatic. Le primea întotdeauna cu nevinovăție, cu supunere, cu râsete, cu bucurie, uneori cu o mică împotrivire, iar alături cu o liniște care semăna a visare. Dar niciodată cu gând ascuns, niciodată cu

Așa era alcătuită culmea Stâncii Roșii

rușine, niciodată cu supărare, niciodată cu dorință erotică, niciodată cu o manifestare a unei alte stări decât a unei simple și surâzătoare mulțumiri de copil răsfățat și neprihănit.

Lipsea deci din partea ei «dorința corespunzătoare». Și tocmai aceasta căuta acum Anghelos: cunoștința, armonizarea, răspunsul. Curând alintările i se pădură lipsite de orice gust. Nu numai că nu-i mai dădeau neasemănata desfătare dinainte, dar dimpotrivă, îi aduceau supărare, durere, nechez, turbare, ca unui om însetat care ține în mână robinetul închis al unei cișmele și nu poate, din slăbiciune, să-l deschidă și să-și astâmpere setea.

Gesturile lui erotice, ascunse și prefăcute, atât cele dela început care-i făceau plăcere, cât chiar și cele din urmă, care i se păreau seci, le privea acum cu groază, ca o îndoită catahreză a unei nevinovății copilărești. Nu, nu era bine, nu era cinstit și mai ales nu era frumos ce făcea el. Fiindcă dacă nu credea atât în morală, credea însă

în frumusețe și în dragoste. Pe Fotini o dorea cu mai multă râvnă în ultimele zile, în care se apropia atât de mult de prea fericita clipă când avea să se bucure de ea în întregime, și de care vedea iarăși că era atât de departe... Voia să-l sărute și ea așa cum o săruta el, să-l îmbrățișeze cum o îmbrățișa și el, să-și lase în fața ei neînfrânat delirul și extazul, s'o simtă la pieptul lui, cucerită de aceeaș patimă, s'o vadă deschizându-și ochii doritori și leșinând de plăcere. Numai așa! Altfel n'avea nicio noimă. Și ca să fie așa, trebuia s'o facă să-l iubească; iar ca să se facă așa, trebuia să-i spue acel grozav: «te iubesc».

Aventura aceasta din urmă, desamăgirea neașteptată în urma bucuriei dela scorbura măslinului, îl făcu posac, nervos, alt fel. De multe ori Fotini îl întreba: «ce-ai de ești așa!» și el îi răspundea brusc: «nu știu! lasă-mă!». Adeseori alintarea lui se sfârșia, pe neașteptate, cu o strămbătură sălbatecă a feței, într'o mișcare de nechez și în strânsori de supărare. Oricât de mult râdea pe urmă, oricât se silea s'o convingă pe Fotini că a glumit, sărmana se mira mult de anasâna aceea alintătoare, — jumătate prefăcută, jumătate adevărată, — și începu să-și facă părerea că adevăratul așternut al dragostei lui, cine știe din ce pricină tănuțită, datorită unei greșeli a ei necunoscute, era antipatie, ură. Oare din pricina aceasta, care o întrista din suflet, începu să primească pe urmă, ca și cum căuta să-l îmbuneze, și alintările lui cele mai îndrăznețe?

Probabil. Este atât de întortochiată și greu de înțeles psihologia unei fete nevinovate care se lasă a fi mângâiată! Fără îndoială, Fotini Sandris era mult mai puțin vicleană decât oricare alta de vârsta ei într'o aceeaș situație, care ar fi știut să-și arate indignarea; mult mai rușinoasă decât aceea care ar fi știut să-și arate sfiala; mult mai cuminte decât aceea care ar fi știut să-l spue măicuței; mult mai mândră decât aceea care ar fi știut să se apere cu demnitate. Și cu toate acestea în fundul, în adâncul nepătruns al întregii aceste nevinovății, al onestității, exista, — fapt pe care Anghelos ar fi fost greu să și-l închipue, — și o oarecare curiozitate și un pic de viclenie. Cuvântul îl avea natura. Imbrățișarea tânărului îi stârnea o bunăstare nelămurită, un fior ascuns care-i plăcea, și nu putea decât să-i placă, ceva pentru întâia oară cunoscut și dulce, care o cufunda într'un calm extatic ca o transportare. Oricât de adânc ascunsă ar fi rămas această simțire firească, era însă puternică, mult mai puternică decât ea și, pe lângă un număr de alte pricini, o făcea să fie întotdeauna supusă.

Dacă e păcat — o, cât de scump îl va plăti!

Lăsase acum cartea și privea amurgul. Soarele care se coborîse încet până la panglicile de nor, supărat, le sfâșie. O clipă, Anghelos își aduse aminte de Stefanos. Din ziua în care îi vorbise despre simpaticul student verișoara lui, de multe ori o necăjise fără răutate, fără gelozie. Odată chiar,

în învălmășeala sărutărilor lui, îi zisese: « Uite așa are să te sărute Stefanos!... ». Astăzi însă închipuirea lui dădea o înfățișare rivalului necunoscut și îi arunca în brațe fecioara îndrăgostită. O vedea deschizând ochii pofcios și sărutându-l așa cum dorea să-l sărute pe el... Il iubea, îl adora. Amândoi copii, pe pragul tinereții, întâia pagină a vieții. Unirea lor, în închipuirea lui, era ceva desăvârșit, armonios și frumos. Și atunci, pentru întâia oară, gelozia îl mușcă de inimă, fiindcă viitorul necunoscut în cepu să-l amenințe. I se păru că trebuia să se grăbească, să alunge cel puțin din inima Fotiniei orice urmă de simpatie pentru un altul. Și gelozia ajută pornirea, ca s'o rezeme pe ultima lui hotărîre. Astăzi, de seară, de cum o va vedea, îi va vorbi!

Și iată, apăru Fotini.

Adâncit în meditația lui, nu-i auzise pașii, și glasul ei porni deodată:

— Aici ești, dragă? Te căutam pe pământ și te gălesc în cer...

— Adică uitându-mă la cer.

— Ia uite unde te-ai vârit! Eu credeam că ai plecat împreună cu tăicuțu și cu Mimis.

— Mi-a fost lene...

Se apropiase de marginea groapei și stătea deasupra lui, înaltă cât toate zilele.

— Nu vii jos?

— Da, dar cum? mi-e frică să săr.

— Stai puțin.

Anghelos se sculă, puse scaunul mai aproape și se sui pe el.

— Acum... aruncă-te și eu te prind.

Fotini sări și Anghelos o primi în brațe. Și o ținu așa până ce puse din nou scaunul la loc și o trase să șeadă lângă el. Scaunul abia îi încăpea pe amândoi și, ca să nu cadă, urmă s'o ție strâns de mijloc, lipită de el.

Era plină de bucurie că a dat așa pe neașteptate de Anghelos, în timp ce-l credea în oraș și nu-l aștepta decât seara. Fața, ochii ei albaștri, părul auriu la soare, glasul, râsul, mărturiseau atâta fericire, picurau atâta bunătate, scoteau la iveală atâta curățenie, încât tânărului, așa cum i se întâmplase și alte ori, îi fu milă de ea. Și de unde pân'atunci era hotărît să-i vorbească, acum șovăi, își schimbă gândul. Fiindcă i-a fost milă să n'o tulbure cu o astfel de spovedanie, să distrugă acea clipă de bucurie, de lipsă de grije, și poate (cine știe?) să-i otrăvească viața întreagă. Ii fu milă de ea, — și de unde pân'atunci era gata să-i vorbească, acum se uita la față și tăcea.

— Păcat că nu știam că ești aici, îi spunea. Proasta de Marietta e de vină. Am întrebat-o dacă ai plecat în oraș și mi-a spus că da. Ce păcat! Cât de mult voia să te cunoască Iulia!

— Cum... Iulia era?

— Da cu mama ei.

— Dacă știam!... Doream și eu foarte mult s'o

cunosc, — păcat! — ca să văd și de aproape cum sunt verișoarele bune care-și iubesc verii.

— Nu mai vorbi, Anhele dragă! zise cu compătimire pentru prietena ei Fotini. Ți-am spus odată, sunt bârfeli și răutăți de-ale lumii! E de crezut așa ceva?

— Fie... eu cred.

— Firește; fiindcă și tu ești tot așa de rău ca și lumea.

— Ba de loc; eu am văzut asta cu ochii mei, am înțeles...

— De unde? când?

— În ziua aceea în care i-am întâlnit la plimbare. Așa cum ședeau ei în gabrioleță, nu puteau fi decât sau frați sau îndrăgostiți.

— Ah! dacă nu-ți spuneam eu, n'ai fi înțeles nimic...

— Dar la urma urmei, de ce ți se pare ție așa de ciudat și de necrezut? întrebă Anghelos.

— Și îngrozitor și rău! adăugă Fotini.

— Și totuș... toate sunt cu puțință în lumea asta!

Și avu părerea că Fotini și Stânca se înfrățiră

— Dar tu însuși nu-mi spuneaai într'o zi?..

— Of! îi tăe vorba Anghelos; nu te uita la ceea ce ți-am spus într'o zi... Omul își schimbă ideile și sentimentele de azi pe mâine, din moment în moment... Ceea ce ieri mi se părea îngrozitor

și mârșav, astăzi poate îl găsesc foarte simplu și foarte natural. Iacă...

Dădu să vorbească mai departe, dar îi fu teamă de alunecuş și-și mușcă limba.

— Ia te uită, strigă deodată Fotini, cât de măreț apune soarele!

Pe când asculta la cele ce-i spunea vărul ei, cu ochii țintă la gura lui, mirată, se întoarse brusc spre apus. Discul, pe care ochii puteau să-l privească netulburată, se apropia acum de munți, împresurat de peticelele aurii ale norilor, și răspândea o lumină roșie de jar. Prăpastia sălbatecă a Stâncii, cât se vedea din groapă, strălucea plină de sânge. Ai fi zis că era găurită de mii de săgeți și din fiecare rană isvora sânge... Și Fotini, ca și dânsa, era roșie toată. Rochia, fața, părul ei pluteau în purpură. Până și ochii ei albaștri străluciră o clipă roșii. Tânărul văzu asfințitul răsfrângându-se asupra ei, privi fecioara rezemată de piatra stacojii, în mijlocul acelei lumini roșii de peste tot, și avu părerea că Fotini și Stânca se înfrățiră, se uniră într'o ființă ciudată, stranie și fără asemănare în felul ei, ca o scoică uriașă, în care se cuibărise o fată.

Și fu cuprins de teamă. Și ca și cum îi șopti cineva că nu-i era locul acolo, îi veni într'un timp să se scoale, să se retragă, s'o lase singură. Poate chiar s'a și mișcat. Fiindcă deodată Fotini, cu ochii mereu la soare, își trecu mâna pe după mijlocul lui, ca și cum voia să mai ție în scoica ei pe cel care se furișase în ea. Părea cu toate acestea adâncit în meditații și visuri. Nu-i zise nimic și nici nu scoase vreun cuvânt, până ce discul ajunsese în sfârșit coama muntelui. Atunci, — părea că-l ținea locului numai cu ochii și-l rezemase pe munte, fără să mai aibă grijă că va cădea și se va sparge, — își întoarse ochii ei senini spre Anghelos și-i zise:

— Zău, Anghelo, serios că doi veri primari se pot iubi?

— Dar nu ți-am spus? răspunse tânărul, mirat oarecum de această stăruință.

— Și să se căsătorească?

— Firește că da.

— Religia iartă însă una ca asta?

— Ei! câteodată... Când e neapărată nevoie, ce poate să facă preotul?

— Zău? Ingăduie?

— Vezi bine!

— Știi de ce te-am întrebat? Fiindcă mă gândesc la sărmana Iulia. Dacă o fi pățit-o cu adevărat și s'o fi îndrăgostit de vărul ei, închipuește-ți ce nenorocită trebuie să fie! Cel puțin dacă ar putea să-l ia de bărbat... se mai îndreaptă lucrurile, adică atât cât se poate drege o nenorocire...

— Așa dar, văd că ai început să crezi.

— Știu eu?... dacă tu-mi spui că totul e cu puțință... Ceea ce nu pot să fac eu, nu înseamnă că nu poate s'o facă altul... Știu și eu ce să-ți spun?

De ce să readucă aceeași chestiune în discuție? Lui Anghelos i se păru ceva fatal. Dacă va tăcea și de data aceasta, nu va mai putea să-i vorbească niciodată. O putere din afară îl împinse...

— Așa dar o compătimești pe Iulia? o întrebă.

— O, da... dacă ar fi adevărat...

— Ce proastă ești! Există lângă tine oameni mult mai vrednici de compătimit... și tu...

Fotini se uită la el înlemnită de mirare.

— Nu înțeleg... murmură.

— Iacă, de pildă, eu...

— Tu?... ce?

— De unde știi, dragă, dacă n'am pățit și eu ce a pățit și vărul Iuliei tale!

Sunt clipe care nu ne înșală niciodată. Altă dată, dacă ar fi auzit acelaș cuvânt, Fotini poate că n'ar fi înțeles nimic; sau poate că ar fi râs; ori l-ar fi întrebat pe Anghelos dacă nu cumva Eliza Vlastu era vara lui și ea n'o știa; sau i-ar fi cerut numele vreunei alte rude, necunoscute, care l-a făcut « să părăsească la fel ». Dar nu; înțelesul cuvintelor lui, adevăratul înțeles, o isbi în față, ca o lumină vie care orbește și amețește. Și nici nu se gândi măcar să-și ascundă impresia și să se prefacă. Repede trase mâna care ținea mijlocul tânărului, și mirarea cu care se uita la el de câteva clipe, se schimbă deodată în groază. Făcu niște ochi mari, speriați, cu un mic spasm al feței, imperceptibil. Voi să spue ceva, dar nu putu să articuleze nici un cuvânt. Iar buzele i se încâlciră cu sgomot stins.

Era singurul fel prin care putea face pe Anghelos să urmeze și să termine! I se păru că trecuse pe podul sortit, și că podul în urma lui se rupsesse. Înainte!

— De ce te-ai speriat așa? Faptul nu e tocmai așa de grozav... Sunt nenorocit, da, însă tot de tine atârnă ca să fiu cel mai fericit om din lume! Ascultă, Fotini, trebuie să-ți vorbesc... Din întâia zi, din întâia clipă când te-am văzut... da, de treisprezece zile de când sunt în preajma ta, nu fac altceva decât să iubesc... Te iubesc!

Fotini dădu să se ridice. Anghelos o ținu de mijloc cu sila.

— Sunt mai mare ca tine, știi; suntem rude apropiate, nici pe asta n'o uit. Dar iubirea nu ține seamă de astea. E ceva mai presus, mult mai puternic de voința omului. Fără să vreau te-am iubit și Dumnezeu știe, cât m'am opintit ca să-mi înnebesc pornirea. Mi-a fost cu neputință! Tu ești singura pe care o iubesc cu adevărat în viața mea, fiindcă ești și singura din lume care mi te potrivești...

Vorbea și o ținea. Fata se uita în altă parte, căuta să se smulgă, să fugă. Iar cuvintele lui pripite, găfâitoare, aveau în ele toată agonia, toată vâlva îndoitei puteri pe care o puneau ca s'o ție și să-i vorbească în acelaș timp.

— Ascultă-mă, Fotini, trebuie să-ți spun tot... Uită-te la mine... Dacă mă iubești, dacă mă vei

iubi, nici vârsta și nici rudenia nu sunt piedici. De nimic nu poate să-ți fie teamă, nimic nu poate să ne despartă. Am să te iau cu mine, să plecăm, ... să te fac soția mea!...

— Ci lasă-mă odată! strigă brusc Fotini cu vocea schimbată.

Se smuci din îmbrățișarea satanică a tânărului cu atâta putere, încât el își pierdu cumpătul și nu mai găsi în el putere ca s'o ție. Și când se întoarse și-i văzu uimirea, frica, muțenia, se sperie și el singur. Și nu mai găsi în el putere să-i vorbească despre dragostea lui...

Palidă, ca și cum căzuse lângă ea un trăznet, ca și cum avusese loc un cutremur care sguoisesse Stânca, Fotini se întoarse în jurul ei, ghemuită, speriată în același timp și rușinată, supărată și extaziată, de credeai că nu știa încotro s'o ia la fugă... Soarele se ascunsese după munți și peticelele de nori, purpurii, stăteau încremenite și mirate pe cerul roz-auriu, ca de sticlă. Dar peste roșeața Stâncii și a Fotiniei se lăsase o umbră, o paloare.

— Lasă-mă!... vreau să mă duc...

Anghelos, văzând că nu poate face altfel și că nu mai avea de spus nimic, se ridică drept, ca s'o ajute. Și-și apropiă scaunul de ieșire, ca să se sue și să poată pleca.

Dădu să-i întindă mâna.

— Lasă-mă! strigă sălbatec fata. Nu mă atinge!

Și se sui singură pe scaun, se cătără de marginea șanțului și era cât p'aci să se prăvălească; dar Anghelos nu îndrăsnea să sufle o vorbă... In cele din urmă isbuti; ieși, se sui, se sculă în picioare și, fără să spue niciun cuvânt, fără să-și întoarcă privirile înapoi, plecă, dispăru...

Anghelos, în scobitură, văzu cum pieri repede trupul ei tremurător și tulburat, și cele din urmă plete blonde ale capului, șuvițe svăpăiate, care se mișcau de groază și supărare în adierea amurgului.

— Ce-am făcut!... vai!... ce-am făcut!

Cu toată vârsta coaptă, cu toată experiența lui în ale dragostei, un astfel de rezultat neașteptat Anghelos nu și l-ar fi închipuit niciodată.

La început îi fu teamă de o catastrofă. Crezu că Fotini alerga drept la mama ei, să-i spue totul în hohote de plâns. Și multă vreme nu îndrăsni să se întoarcă la vilă, de teamă să nu dea de mătușă-sa. Dar numai de mătușă-sa? Dacă Fotini, — un copil, — n'a putut să se ție și a vorbit de față cu toți? Dacă o fi aflat d-l Sandris?... Dar chiar dacă nimeni n'a aflat, pe însăși verișoara lui cu ce ochi avea s'o vadă, cum avea să-i mai vorbească?

Se lăsa întunericul afară, se făcu întuneric și în sufletul lui; iar noaptea îi pricinuia atâtea temeri, încât uită până și de căința lui. Un moment îi fulgeră un gând nebun: să fugă, să se ascundă la oraș, până va sosi întâiul vapor și să se imbarce, spre Patras, spre Cefalonia, spre Corcira, unde se nimerea, — fără să vadă pe nimeni.

Ieșise și el din șanț și rătăcea ca o stafie în întunericul înserării, cu scaunul trecut sub braț, cu cartea în mână, închisă. Nenea Anastasis apărură pe poteca prăpastiei și trecând pe lângă el, îl salută cu un ton, care lui Anghelos i se păru ciudat... Il urmări cu privirea până ajunse la grilajul vilei. Acolo îl întâmpină o umbră și schimbară între ei câteva cuvinte... Pe urmă nenea Anastasis trecu pe poartă, iar umbra se repezi afară și se îndreptă spre Anghelos în fuga mare.

Anghelos, în scobitură, văzu cum pieri repede trupul ei tremurător și tulburat

Era Mimis. Ce avea cu el?... Frica făcu pe vinovat să-și închipue lucruri sinistre.

Dela jumătatea drumului, Mimis începu să strige:

— Anhele!... tu ești acolo?... hai, vino odată! de ce ai întârziat așa de mult?

— Aici sunt! strigă Anghelos ușurat.

Ii veni inima la loc... Fratele venea numai să-l ia.

— Ai întârziat, îi zise, și-am început să ne îngrijorăm.

Fotini mi-a spus că te-a lăsat la Stâncă să meditezi în liniște, fiindcă voiai, zice, să rămâi singur. Dar când am văzut că a trecut atâta timp și nu te arăți, am zis: «nu cumva i s'a urit omului

cu viața și și-a făcut vânt? ia să mă reped pân'acolo ».

Mimis râdea. Împreună cu el se prefăcu că râde și Anghelos.

— Nu mi-am dat seama cum s'a scurs timpul. Seara asta a fost frumoasă și tare dulce...

— Și să vezi, urmă băiatul, că mă băgase în sperieți și Fotini. « Du-te de vezi, îmi zice ea, fiindcă te pomenești că... toate se fac pe lumea asta! » Și nu glumea de loc; era cu adevărat îngrijorată... Fiindcă a fost cu neputință s'o conving, cu toată stăruința mea, să vie cu mine ca să te căutăm împreună. Hai, mai repede, te rog.

În sufrageria vilei îl primiră cu bucurie. Pentru întâia oară s'a întâmplat să întârzie, să se rătăcească, să trimeată după dânsul, și în viața pașnică dela Stâncă Roșie acest episod semăna cu o aventură. Era acolo domnul Sandris bine dispus și tăcut, așezat chiar la locul lui în fața mesei; doamna Sandris, dulce la grăit și cu ochii plini de bucurie alintătoare datorită neliniștei, întinsă pe divan, — și Fotini...

Anghelos, după ce repetă justificarea lui lirică, după ce se uită pe rând la toți, îndrăzni în cele din urmă să se uite și la vara lui. Ea lăsă ochii în jos, dar pe fața ei apărură zdruncinarea sufletească. Era liniștită, — poate mai liniștită, mai serioasă și mai cu minte ca de obicei, — dar nimic mai mult. Oricine, văzând-o numai, nu și-ar fi închipuit ce i s'a întâmplat cu un ceas în urmă. Vorbea liber despre orice și uneori răspundea și lui Anghelos, fără să se uite la el, ce-i drept, dar fără să-și arate necazul. Dacă ar fi lipsit stăruința să-i ocolească privirea, cu o expresie de supărare iute și imperceptibilă, dacă n'ar fi înțeles din aceasta că seninătatea ei era aparentă, din pricina celorlalți, Anghelos s'ar fi putut înșela și să creadă că fata, îndată ce se simțise în siguranță lângă ai săi, îi iertase cu dărnicie și milă grozava îndrăzneală.

Și fără să vrea își aduse aminte de un proverb zacintian, pe care-l auzise din gura Fotiniei: « Nici pisică n'a fost, nici pagubă n'a făcut ».

Seara trecu cu bine. Ba, față de toate temerile lui dela început, a fost pentru fricosul egoist o seară liniștită, aproape fericită.

La masă însă Anghelos spionă cu coada ochiului fizionomiile. Afară de aceea a Fotiniei, care dintr'o ciudată sugestie i se păru că se lungise deodată, — în niciuna nu vedea ceva lămuritor. Și ca și cum voi să fie mai sigur, — vinovatul nu se teme până și de umbra lui? — cercetă și fizionomia Mariettei.

Straniu! Frumoasa camerieră a vilei cu figura delicată și cu trăsăturile conturate, era astăzi schimbată. Mult mai schimbată decât Fotini cu fața ei lunguiată. Ochii, blânzi întotdeauna, ca ai unui miel, străluceau în seara asta cu o lucire sălbatecă. Părul, pieptănat întotdeauna simplu și bine

netezit, în seara asta era dezordonat, iar două-trei șuvițe repezite înainte, ai fi zis că voiau să te sperie. Felul ei de purtare, întotdeauna îndatoritor, dulce și supus, în seara asta lăsa să se întrevadă un fel de necaz, amestecat cu buimăceală, cu încremenire mai vădită încă și din pricina gurii, pe jumătate deschisă. Se uita în jurul ei distrată, și orice voce mai puternică oarecum, ai fi zis că o deștepta dintr'o meditație, și se întorcea spre cel care-i vorbea cu o ușoară spaimă. Ea, care servea la masă întotdeauna cu atâta evlavie și luare aminte, în seara asta ciocnea tacâmurile, făcea să i se audă pașii, iar odată scăpă din mână un pahar. Oricare altul care s'at fi simțit cu musca pe căciulă mai puțin decât Anghelos cel de atunci, poate că n'ar fi văzut nimic într'un asemenea fapt. Și cu toate acestea tulburarea Mariettei era adevărată. Ce a pățit? Ce i s'a întâmplat? Ce a aflat?

Un timp îi trecu prin minte gândul, că i-o fi spus ceva Fotini. Dar repede își reveni. E cu neputință, se gândi, ca o fată ca vara lui să aibă încredere într'o servitoare, fie și Marietta.

Apoi și-aduse aminte de altceva și cercetă puțin pe Mimis. Nu văzu nimic neobișnuit. Purtarea micului boier față de mica slugă, era cea de toate zilele. Cu aceeași voce și pe același ton, — cam aspru poate, — îi spunea ori de câte ori își golea farfuria: « Na, ia-o! » Și cu aceeași mândrie de copil, nici nu se uita la ea, chiar și atunci când îi întindea el însuși farfuria, așteptând să simtă că i-a fost luată, ca să-și retragă mâna.

Foarte ciudat!... Anghelos s'ar fi prins pe orice, că Mariettei i se întâmplase ceva sau aflase ceva.

— Azi ai ieșit, Marietto? o întrebă pe neașteptate.

Marietta se sperie, se uită la el de vreo două-trei ori, roșie ca racolul, și înainte să se depărteze, cu o mișcare instinctivă, dădu să se încheie la gâtul ilicului, care era însă încheiat. Apoi zise:

— De sigur, domnule.

Atât.

— De ce întrebă, Anghelo? întrebă doamna Sandris.

— După amiază, răspunse Anghelos, am văzut de departe pe drumul platanilor o fată, și așa, din spate, mi s'a părut că e Marietta.

Nu era minciună. O văzuse și și-a adus-o aminte în încurcătura lui. Dar nici de aici nu putea scoate ceva.

Ieșiră în grădină, — șezură puțin în chioșc, — reintrară în casă, — ieșiră pe balcon...

Fotini îl ocolea. Căuta ca între el și ea să fie întotdeauna cineva dintre ai săi, mai ales Mimis. Micile pretexte pe care le găsea pentru fiecare mutare din loc, aveau de scop să înșele pe ceilalți. Fiindcă față de Anghelos toată supărarea și chiar groaza ei păreau a nu fi prefăcute. Cu felul

în care îi vorbea, cu chipul în care se uita la el, ori de câte ori era nevoită chiar numai să-și arunce fără voie privirile asupra lui, îi spunea fățiș că era supărată pe el. Foarte supărată, atât de supărată, încât dacă nu i-ar fi fost milă de ai săi, dacă nu i-ar fi fost rușine să se poarte cu el urît, dacă nu se gândea în sfârșit că-i era văr, acum câteva ceasuri încă iubit, — l-ar fi alungat pur și simplu.

Anghelos nu putea să înțeleagă din ce pricină psihologică preferă întotdeauna să fie lângă ea Mimis. Observă însă această preferință și mai observă că dragostea față de frățiorul ei, în seara aceea, era ceva mai vie. Il lua de braț, îl cuprindea de mijloc, se rezema pe umărul lui. Și de unde frații de obicei să necăjeau unul pe altul și uneori se certau între ei, ca și cum se pizmuiau pe ascuns, în seara asta Fotini se purta cu Mimis numai cu vorbe dulci și alintări, care-l spălau de orice păcat. Intr'un rând chiar, pe balcon, îi veni un fel de entusiasm. Ii cuprinse cu amândouă mâinile obrazii și-l sărută.

— Mimișorul meu!... Mimișorul meu dulce!

— Stai la un loc! strigă Mimis împotrividu-se ca o capră sălbatică; ce te-a apucat iar?

— Răule! zise Fotini prefăcându-se tristă în glumă: așa faci tu sorei tale?

Sceneta mișcă în chip ciudat pe Anghelos. Mai mult decât neliniștea, îl mișcă acum o compătimire pentru făptura nevinovată și fragedă pe care căutase s'o cufunde în grozăvia iubirii neiertate, o căință pentru îndrăzneala lui aspră și ponegri-toare, pe care o avusese în craterul Stâncii Roșii. Și ca și cum voia să se apere față de sine însuși, își zicea că fusese împins de o patimă mai puternică decât voința lui, se gândi la singurătatea din mijlocul luminii roșii a asfințitului și-și aduse aminte de vizita Iuliei care-și iubea vărul, — potriveți fără de care nici astăzi și poate niciodată n'ar fi vorbit.

O, ar fi fost mult mai bine!...

Dar încetul cu încetul, cu cât seara își urma cursul, celelalte simțiminte adormiră și-l cuprinse iarăși neliniștea egoistă.

Nu putea să plece dela Stânca Roșie fără să dea de bănuț, decât cel mai de vreme după trei zile. Cum aveau să treacă aceste trei zile! Fotini avea să-l ocolească la fel ca în seara asta. Și în afară de faptul că viața la moșia mătușii sale i-ar fi fost foarte neplăcută, — la urma urmei asta îl privea numai pe el, — schimbarea obiceiurilor, a felului de purtare, a dispoziției, nu putea oare să atragă luarea aminte și să silească pe Fotini să dea explicații? Putea să fie oare atât de dibace încât să poată găsi pretexte pentru toate, până la urmă? Mândria ei firească n'avea să se revolte din pricina prefăcătoriei josnice? Iar taina pe care

o ascundea inimioara neobișnuită, ocară care pusese peste sufletul feciorelnic atâta greutate, atâta respingere, atâta grozăvie, — nu putea s'o silească să-și verse necazul, să se ușureze printr'o mărturisire? Și ce se putea întâmpla atunci?

Vinovatul presimțea că avea să rămâie nejustificat. Nici prin gând nu i-ar fi trecut că putea să spue cu fruntea sus: « Da, o iubesc! Voiam s'o iau de soție. Nu vom fi nici cei dintâi și nici cei din urmă veri... Iar dacă vrea, și consimțiți, sunt la dispoziția d-voastră! »

Poate m'am făcut vinovat cu ceva... și ai dreptate să fii supărată

Dimpotrivă, avea greaua muștrare de cuget și zbuciumul că a săvârșit ceva josnic, întunecat, de neiertat, ceva pe care nimeni nu trebuia să-l afle, pentru care și-ar fi dat și viața, ca să nu-l știe nici Fotini. Și poate că așa era! Iubirea adevărată, iubirea aceea care iartă cele neiertate, legalizează cele ilegale și sfințește cele profane, nu exista în inima lui Anghelos. Orice sentiment înucibat într'însa, sburase, ai fi zis, ca o păsărică speriată, odată cu nenorocita aceea de spovedanie.

Pericolul pe care și-l închipuia acum, pericolul grozav pe care egoismul lui trebuia să-l înlăture cu orice preț, îi dădu mai mult curaj decât până acum: se hotărî să vorbească iar cu Fotini!

Pe balcon rămăseseră ei trei. El la margine, cufundat într'un jeț; lângă el, în picioare, rezemat de grilaj, Mimis; și lângă fratele ei, ceva mai încolo, Fotini, cu mâinile la spate, rezemată de perete. Departe, pe mare, trecea un vapor. Și Mimis dădu să plece, ca să aducă binoclul de noapte, să-l vadă.

— Stai, îi zise Fotini, mă duc eu.

— Este sus și nu știi unde l-am pus! zise Mimis

Atunci Anghelos se aplecă și cu naivitatea de ieri și chiar de azi dimineată, luă de mână pe vară-sa și strigă:

— Nu tu! lasă-l pe Mimis, că știe.

Mimis în răstimp a și șters-o. Iar Anghelos scoborî vocea și schimbă tonul.

— Vreau să-ți spun ceva.

Fotini își retrase mâna și-și întoarse fața dela el.

— Nu mă atinge! zise.

Dar nici glasul, nici împotrivirea n'aveau putere. Ai fi zis că o paralizase îndrăzneala. Apoi, la doi pași de aici, în salon, își citea jurnalul domnul Sandris. Nu putea să-i facă scene...

Anghelos, hotărît, o trase lângă el și o constrânse să se rezeme de grilaj. Și urmă s'o ție de mână cu sila — mână înghețată într'a lui, neînsuflețită.

— Te rog... nu vreau să-mi spui nimic! murmură Fotini cu ochii spre mare.

— Nu-ți fie teamă, răspunse Anghelos, că doar nu vom repeta mereu aceleași lucruri. Dacă te-am iubit, dacă te voiu iubi până la moarte, lasă-mă să sufăr singur... Eu voiu fi întotdeauna nenorocit...

Mâna, într'a lui, se svârcoli ca o păsărică.

— Tu n'ai să pățești nimic... n'ai nicio grije, n'am să-ți mai spun niciun cuvânt, iar poimâine plec și n'ai să mă mai vezi niciodată.

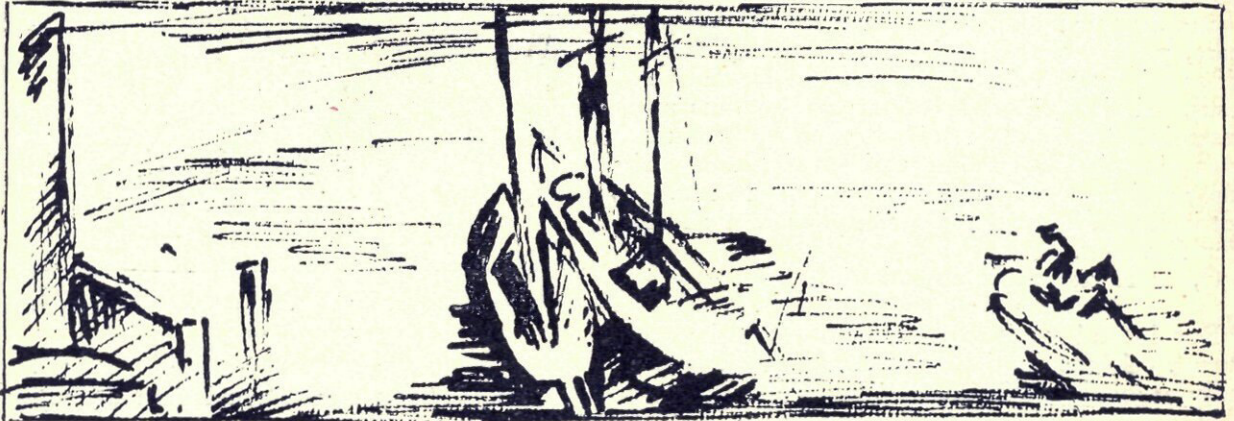
Mâna se retrase încetișor. Anghelos nu căută s'o oprească și urmă:

— Poate m'am făcut vinovat cu ceva... și ai dreptate să fii supărată. Dar n'am vrut... fie!... Numai că am o rugăminte și mi se pare că am un oarecare drept. Taina rămâne a mea... Nu vreau s'o spui nimănui, niciodată. Unchiul și mătușa nu trebuie să afle, nici să bănuiască ceva... Nu-i așa, Fotini?...

Se scurseră câteva secunde. Fotini nemișcată, mută... Ai fi zis că nici nu-l auzise. Iată acum și pe Mimis cu binoclul. Anghelos își pierdu orice speranță.

Câteva secunde încă... Și pe când unul flecărind mereu se uita cu binoclul la nava trecătoare, iar celălalt tăcea în prada unei slăbiciuni, — Fotini deschise gura. Și încet, fără pic de tulburare, cu un *basso* care ai fi zis că ieșea din fundul sufletului ei, rosti privind marea:

— Nu sunt atât de proastă!

VIII

Încet, greu, dureros, treceau cele trei zile din urmă.

Dimineata și după amiază Anghelos se ducea la oraș, și în tovărășia prietenilor lui vizită toate bisericile zachintiene. Își petrecea orele dinainte de masă în bibliotecă, iar cele de după masă la club; se ducea uneori și la biroul domnului Sandris. Căuta, fără să bată la ochi, să rămâie cât putea mai puțin la Stânca Roșie în tovărășia Fotiniei. Doamna Sandris, care nu prea credea în mania

artistică a nepotului ei, — nici a vreunui om, — zicea: « Lui Anghelos i s'a urît cu copiii. Ca să se mai întâlnească cu cineva la oraș, răscolește pretextul aghiografiei bizantine! »

Seara se întorcea târziu, la ora mesei. Erau toți la ora aceea adunați la vilă, iar plictiseala scădea. Fiindcă Fotini continua să se poarte cu el ca și în întâia seară de după scena dela Stânca Roșie. Ii răspundea liber la convorbirea generală, dar niciodată nu punea ea întrebări. Îi ocolea,

făcea în așa fel încât să nu rămâe singură cu el, iar dacă se întâmpla vreodată să se pomenească singuri, nici nu se uita la el, nici nu-i vorbea. Vărul fusese scos de-acum din inima ei, — așa arăta, — și odată chiar, de față cu ceilalți, îi vorbi la plural: «când veți pleca...» Mimiis râse de greșala ei, râse și ea și n'o mai repetă.

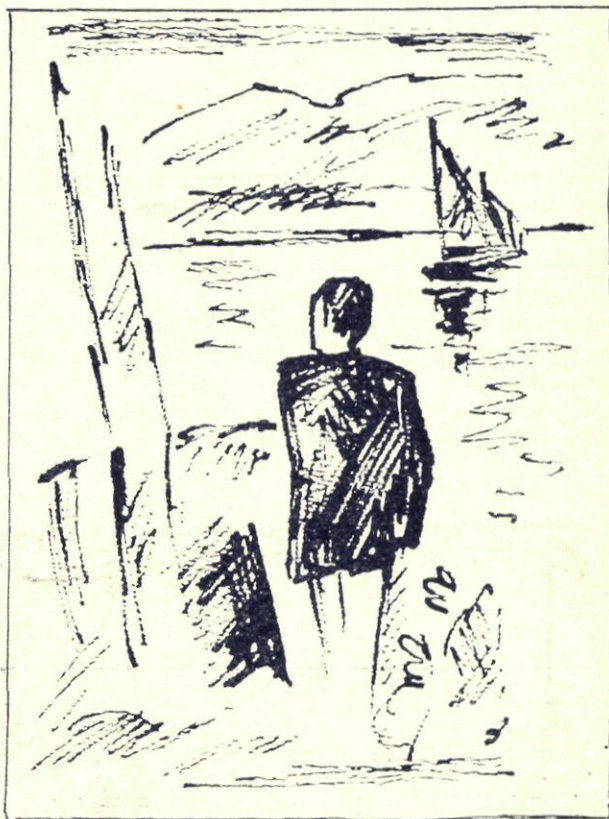
Atunci întristarea, cea ascunsă în inima tânărului, ieși la suprafață în chipul unei lacrimi fugare, — cea dintâiu și cea din urmă, — și brusc se retrase spre fereastră, ca s'o ascundă. Pluralul acela, rece și oarecum jalnic poate, ieșit din gura atât de dulce sărutată a Fotiniei, îi aduse în minte toată viața celor cincisprezece zile, din clipa în care pusese piciorul pe țărâna roșie... Și niciodată nu-i fu mai multă milă de fată, — și niciodată nu simți mai multă silă de sine însuș.

De-acum, încredințat că nu-l amenința nici un pericol, sigur că taina lui josnică va rămâne îngropată într'un piept cinstit, avea tot timpul și toată liniștea să fie chinuit de muștrări de cuget și să se blesteme singur. «Sunt un om de nimic!» spunea zi și noapte. Era cuprins de scârbă. Nimic nu-i mai plăcea. Natura îi părea tulbure ca și ziua aceea în care cerul se înnoirase și se revărsase peste livadă și în care își arătase dorința să vadă așa într'o zi și fața Fotiniei. Dar iată că o vedea acum din pricina lui și i se rupea inima. Și ce-i mai rău, în melancolia Fotiniei el nu găsea nicio frumusețe; ca și în natura, pe care o vedea acum îndurerată, înăbușită, lipsită de farmec. Erau clipe în care se mira el însuș, cum de a putut să pătrundă atât de mult în suflet o privesc blândă cu culori vii și aproape vulgare, încât să i se pară asemeni unei femei frumoase după gustul lui, și cum de a izbutit o fată așa de nevinovată, așa de crudă încă, să aprindă în el patima, și cum de s'a înșelat crezând că era în stare să iubească mai adânc și pentru o durată mai lungă o făptură atât de necunosătoare, atât de înapoiată și atât de mărginită în domeniul social, încât să se îngrozească la gândul unei dragoste între veri!

Pornirea lui s'a stins. Atât a fost. Ajunsese în punctul culminant, suind cu repeziciune dealul, în răstimpul celor zece zile de viață la aer liber. Dar nu i-au trebuit decât câteva ore, câteva clipe, ca să se prăvălească în neființă. Așa era el... Se uita acum la trupul Fotiniei fără jind, ca și cum se săturase de el, iar la sufletul ei numai cu milă. Și-i era rușine de plăcerea păcătoasă pe care și-o îngăduia de atâta timp și se supără de delirul care-l făcuse să uite, să treacă totul cu vederea, să nu aibă milă de nimic, să nu respecte nimic, să înșele, să fie înșelat.

Adeseori, în aceste zile greoaie și dureroase, văzând pe Fotini schimbată, ascunzându-și suferința și plimbându-se pe aleile parcului, printre florile ei îndurerate, îi veni s'o oprească brusc, s'o tragă de o parte cu vechea lui îndrăzneală și să-i spue:

«Nu fii tristă, copila mea, nu te necăji. Dacă ești supărată pe mine, iartă-mă și liniștește-te; dacă ești întristată din pricina mea, n'ai nicio grijă. Mi s'a părut că te-am iubit, dar m'am înșelat. Fiindcă ne potriveam atât de bine ca veri, am crezut că ne potrivim și altfel. Dar tu ești copil și eu sunt bărbat. Ești bună și sunt rău. Deosebirea vârstei și a sufletului ne desparte mai mult decât ne unește rudenția. M'am grăbit, iată singura mea greșală. Dar tu poți, Fotini a mea, să fii liniștită, fiindcă nu te iubesc decât ca pe o vară, ca pe o

De-acum, avea tot timpul și toată liniștea să fie chinuit de muștrări de cuget

soră. Iar acum, mult mai mult decât înainte; fiindcă te-am amărit și te-am tulburat fără să vreau...».

Dar de ce n'a făcut asta Anghelos? Poate că acum când nu-l mai stingherea frica marelui pericol, nu mai găsea destul curaj să-i vorbească din nou. Poate însă, — și motivul acesta trebuie să fi fost cel mai puternic, — nu i-o îngăduia demnitatea. O astfel de nestatornicie, o atare superficialitate, — dacă vreți, — îi era rușine s'o desvelească în fața Fotiniei. Ce ar zice Englezoaica zachintiană despre caracterul lui? Dacă va pleca acum... mai trece câțva timp... și apoi... Astfel, egoismul lui găsea că e mult mai lesne să facă pe în-

dureratul, pe nenorocitul îndrăgostit, care se luptă cu o lăudabilă sforțare să-și sugrume sentimentul...

Buna doamnă Sandris nutrea mereu speranța, că va mai ține pe nepotul ei încă vreo săptămână la Stânca Roșie. Când a auzit însă în seara de Luni,

Adeseori, în aceste zile greoaie și dureroase, vedea pe Fotini schimbată, ascunzându-și suferința și plimbându-se pe aleile parcului

de hotărârea lui nestrămutată să plece numai decât mâine dimineață, se plânse:

— Așa dar, astea au fost ultimele zile, și le petreceai numai la oraș? Frumos!... A, trebuie să ne despăgubești. Să mai stai... nu mult... până Vineri, și pleci cu vaporul celălalt.

— Cu neputință!

Anghelos se împotrivi cu tărie, pretextă mii de treburi și mii de nevoi, *cataclisme* în sfârșit, numai ca să-i poată convinge că nu putea să amâne nici măcar cu un ceas. L-au rugat toți cu stăruință. Numai Fotini nu scoase niciun cuvânt. Și fiindcă discuția se prelungea fără ca ea să ia parte, mama ei băgă de seamă și se miră de atâta lipsă de bună cuviință.

— Cum, Fotini?... Ce înseamnă asta? De ce nu rogi și tu pe vărul tău?

Fotini ridică brusc capul. Privi fără teamă pe mama ei, privi o clipă și pe Anghelos, — privire

senină, netulburată, lipsită de supărare, lipsită de ură, — apoi lăsă ochii în jos și zise:

— Dacă i s'a urit cu noi... ce să mai spun eu?

— Nu mi s'a urit cu voi, toate ca toate, zise Anghelos; dar dacă e neapărată nevoie să plec...

— Atunci să pleci! întregi Fotini.

— Său mai bine să *plecați!* strigă Mimis; zău, acum se potrivește pluralul Fotiniei.

D-na Sandris închise ochiul spre Anghelos cu un zâmbet cu înțeles, ca și cum îi spunea: «Vezi, copiii sunt supărați; și au dreptate».

Nu tocmai la timp potrivit, d-nul Sandris citea soției sale o scrisoare a d-nei Marinis primită în seara aceea. Mama lui Anghelos, foarte politicos, poftea copiii la Atena. Fiul ei, când visase la început o astfel de călătorie, îi scrisese că nu era cu neputință să se întoarcă cu vara lui. Ea prinsese lucrul. Aștepta fără doar și poate pe Fotini și ruga acum pe cumnata ei să-i trimită și pe Mimis.

— Cât despre Mimis, zise d-l Sandris, are încă școală și nu poate. Fotini însă dacă vrea... Ce zici tu, Fotini? Pleci mâine dimineață cu Anghelos? Vă întovărășesc eu până la Patras. Hai?

— Și cu cine mă întorc pe urmă? întrebă fără poftă Fotini.

— După ce-și dă examenele Mimis, peste câteva zile, venim și noi să te luăm.

Fotini rămase câteva secunde pe gânduri... Anghelos cu toată mila lui avu *curiozitatea crudă* să vadă ce pretext avea să nascocască. Ceilalți se mirau de această chibzuială, iar Mimis nu-și credea ochilor văzând la soră-sa atâta apatie. În sfârșit Fotini vorbi:

— Până mâine dimineață... îmi pare foarte rău, dar nu pot să mă pregătesc. Nu pot să merg la Atena așa, pe nepregătite... Până Vineri... Anghelos se grăbește și nu poate să aștepte. Renunțăm la călătoria asta, tăicuțule, și mergem altădată.

— Cum vrei! răspuse d-l Sandris, care prețuia mult dictonul «vorba lungă sărăcia omului».

Mimis crezu că soră-sa înnebunise.

— Ce i-a venit sărăcuța de ea? zise; azi dimineață părea foarte bine.

D-na Sandris nu spuse nimic. Dar în gândul ei se născu o bănuială. Cum se poate, Fotini să nu facă tot ce se poate ca să ție pe Anghelos, până să se pregătească și ea! Bănuiala ei însă, pusă în legătură cu o oarecare dușmănie ascunsă între ei, copilărească, o supărare din prea multă dragoste, era sprijinită pe o temelie greșită. Toate putea să și le închipue sărmana femeie, afară de adevăratul temeiu al vrăjmășiei.

Vaporul pleca la șapte dimineața. Anghelos trebuia deci să se scoale devreme. Cu gândul acesta, cu conștiința împovărată și cu dispoziția stricată, dormi iepurește și zorile îl găsiră treaz și sleit de oboseală.

Se sculă numai decât și se îmbracă. Era foarte devreme încă, soarele nu ieșise; nu se deșteptaseră încă nici copiii și nici cei bătrâni; poate chiar dormea și personalul. Ii era tot una; voia să iasă afară, să se plimbe în parc, la aer curat. Și i-ar plăcea mai mult să fie singur. Visa la un fel de salut tainic către meleagul acesta care i-a dat atâtea emoții, atâtea bucurii, atâtea dureri. La urma urmei, prevedea: avea să-i rămână și această întâmplare o frumoasă amintire. De ce nu? Și când îl vor părăsi cu timpul sila și căința, își va aduce aminte numai de scena din scorbura măslinului și se va înfiora de plăcere.

Scoborî ușor, încet, ca să nu trezească pe nimeni, și când ajunse jos, o luă pe aleea pardosită cu plăci de piatră care trecea prin fața odăilor de serviciu și mergea până la porțița din spatele parcului. Pe acolo ieșea mai repede.

Pe când trecea, cu luare aminte, auzi un zgomot ciudat. Ceva ca o frecare de picior pe podea, ca niște glasuri sugrumate, ca un gâfâit de om care se opintește. Se opri, trase cu urechea și înțelese că zgomotul venea dintr'o odaie de serviciu. Se apropiă de ușe și i se păru o clipă că aude vocea lui Mimis. Cum! s'a deșteptat așa de devreme? și ce caută el acolo? Dar ușa era închisă și șovăi s'o deschidă.

Încăperea aceea era la colț. La celălalt perete, sus de tot, avea și o fereastră, acoperită numai cu o plasă de sârmă. De acolo, alături, începea scara terasei dela parter. Dacă suia trei, patru trepte, putea foarte bine să vadă prin fereastră tot ce se petrecea în odăe.

Curios, intrigat, Anghelos se sui... Iși apropiă fața de plasa de sârmă și privi. Era Mimis... Și împreună cu el era și Marietta.

Micul boier se juca cu servitoarea. O îngheșuise la marginea unei mese mari acoperită cu albituri, — se vede că Marietta se sculase de dimineață ca să calce rufe, — și o ținea în brațe cu sila. Anghelos privea dela marginea ferestrei. El, abia sculat din pat, nepieptănat, cu cămașa și cu pantalonii largi de marinar, frumos, voinic, aprins; ea delicată, slabă, palidă, decoltată, cu camizolul ei alb. Măinile le ținea în față, ca un scut în contra atacului băiatului, iar fața o ferea de sărutările lui, aplecată, cu gâtul întins. Mai multă spaimă, decât rușine se vedea pe fața ei, cu ochii deschiși mari, sălbatici, ca ai unei pisici care pândește un dușman. Avea aceeași înfățișare, dar mai întinsă, care atrăsese luarea aminte lui Anghelos alaltăieri seara. Mimis probabil în ziua aceea o atacase pentru întâia dată și poate chiar în clipa când el își făcea mărturisirea nelegiuită.

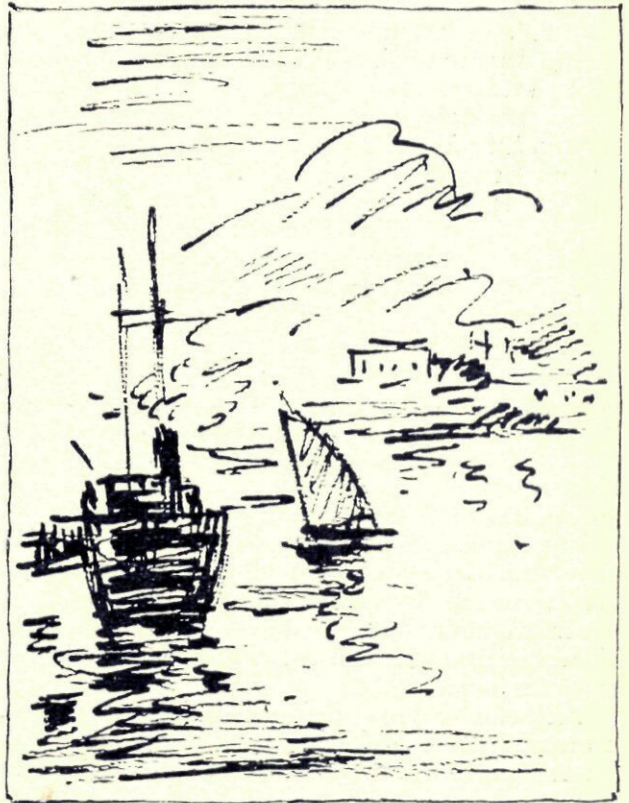
— Stai la un loc, domnule Mimis... îi spunea. Am să te spui tăicuțului d-tale... dă-mi pace.

— Vino încoace!... Vino aici, la neica!... suflețele!... îi răspundea băiatul.

— Dă-mi pace!... am să te spun! domnule Mimis!...

Spunea și repeta mereu Marietta, din ce în ce cu mai multă spaimă. Poziția ei fără îndoială arăta o silință să plece. Dar nu pleca. Cu toate că erau clipe în care Mimis n'o ținea, decât slab și alintător de umeri, nu pleca. Poate că în împotrivirea dela urmă era ca o piedică și respectul micii servitoare față de tânărul stăpân. Se ruga de el, îl amenința, dar nu îndrăsnea nici să strige, nici să-l împingă, nici să scape de el alunecându-i printre mâini ca o pasăre. Ai fi zis că aștepta să i se facă milă de ea și să se retragă singur. Și privea cu ochi speriați în gol, mută, ca și cum dăduse peste ea cea mai mare nenorocire din viață.

Compoziția era firește frumoasă și dacă ar fi fost într'un alt moment Anghelos ar fi admirat-o. Atacul puternicului și binefăcutului adolescent la întâia înfierbântare a sângelui, împotrivirea moale a fetei coapte care primea atacul bărbatului cu împăcarea unui animal frumos, cuprins de instinct,

Vaporul pleca la șapte dimineața

fără să știe, arătau în linii unduioase și gingașe, o imagine de viață plină, dintre cele rare. Dar Anghelos nu mai vedea decât grozăvia noiei nelegiuri.

Stătu puțin și, temându-se ca nu cumva să se

întorcă brusc și să-l vadă, se dădu jos și plecă repede ca un hoț.

Când ieși din grădină, își simți inima bătând ca și cum el era vinovatul. Iși aduse aminte de convorbirea aceea cu Mimis pe drumul « creștelor », atunci când au întâlnit pe Marietta și-și zise: « Și această nenorocire tot eu am făcut-o!... »

Nu greșea. Sămânța lui dădea roade. Din clipa în care cu atâta ușurință îl întrebuse vărul lui dacă încercase vreodată să facă curte Mariettei, Mimis, cu toate protestele și moralele lui, se gândise că n'ar fi rău... Ca și cum Anghelos cu întrebarea lui îi spunea că avea tot dreptul și toată puțința să se bucure el, mai înaintea oricărui altuia, de fata aceea frumoasă, crescută în casa lor, în mâinile lui, — micul boier se mirase și el cum de nu se gândise până atunci la asta. Restul, ceeace-i spusese pe urmă, le găsi ca o lecție a celui mare, către cel mai mic, ipocrită și de formă, și nici nu-l crezu, nici nu-și mai aduse aminte de ea. Astfel îi deschisese ochii și-l pusese față în față cu ispita.

În dragostea asta nenorocită a lui Mimis cu fata din casă, în legătura care începea cu jocuri, dar nu era departe să ajungă primejdioasă, — Anghelos vedea încă o rudă cuprinsă de pornirea animală, încă o nevinovăție feciorească ponegriță, încă un lucru sfânt pângărit. Dar acest sacrilegiu era al lui aproape tot atât cât și celălalt.

Adâncit în gânduri, ajunse la marginea livezii de măslini și privi din depărtare bisericuța. Soarele ieșise din mare, iar conca cea mică a Altarului, cu fața spre răsărit, se coloră în roz de cele dintâi raze. Atunci Anghelos își aduse aminte de scena din urmă de acolo, și cu un surâs amar, care sfârși într-o strămbătură de silă, zise aproape tare:

— « Frumos, frumos, n'am ce zice, am împodobit Sfânta Masă la Stânca Roșie! ».

Cu gândul acesta, cu simțământul acesta, singur-singurel pe creasta aceea, așa cum visase el, privi roată livada, măslinul bătrân cu scorbura, parcul, chioșcul, vila, Stânca, marea și-și luă în taină rămas bun dela locurile care i-au dat atâtea emoții, atâtea bucurii, atâtea dureri.

Iar priveliștea colorată trandafiriu, natură dulce și bună, îi răspunse cu un zâmbet de amărăciune și iertare.

Trebuie să-l fi văzut și să-l fi simțit Anghelos, acest surâs matinal, fiindcă, peste puțin, în sufletul lui răscolit se făcu senin... Gândul că pleca la timp, îl liniștea oarecum și-l mângâia. Și deodată, ca o urare ieșită din inimă, își aduse aminte de proverbul Fotiniei cu pisica. Ah, de n'ar fi făcut paguba!...

Încet, încet, se întoarse în grădină și, când ajunse la chioșc, îl strigă de sus Mimis.

Micul doritor de plăceri, după ce se săturase de sărutări, se suise în camera lui ca să se îmbrace. Iar acum îi vorbea dela fereastră, plin de veselie

și cordialitate, fraged și rumen la față, cu ochii foarte simpatici și cu nășulețul umflat puțin pe lături.

— Ești gata, Anghele?

— Gata.

— Vin și eu acum!

În chioșc luară cu toții împreună gustarea de dimineață, pentru cea din urmă dată, cam grăbiți fiindcă era târziu și trebuiau să plece; cam emoționați, fiindcă gândul despărțirii apăsa încă pe Anghelos. Fotini, cu rochia albă-albastră, cu care o văzuse întâia oară — n'a pus-o dinadins, era îmbrăcămintea ei de dimineață cea mai obișnuită — cu fața palidă, acoperită pe ici pe colo cu niște pete neregulate, de roșeață slabă, își apleca ceașca și nu spunea aproape niciun cuvânt.

Se sculară și o porniră, toți la olaltă pentru cea din urmă oară. Cei doi frați puseră pe Anghelos la mijloc, iar în urma lor veneau cei doi soți. Se îndreptară pe drumul platanilor și încet ajunseră la izvor. Acolo, la umbra răcoroasă cu micile canale de apă, îi aștepta trăsura, încărcată cu geamantane, așa cum venise într-o zi. Numai că alături de Nionios, era așezată o glastră cu o frumoasă iasomie de Arabia — darul doamnei Sandris către văduva fratelui ei.

Din țeava de fier care ieșea dintre pietrele acoperite cu iarbă, deschisă zi și noapte, izvorul nedormit își vărsa apa argintie, fără mare putere, fără grabă, aproape fără șgomot, cu stăruința aceea liniștită, cu monotonia statornică a eternului. Dâra de apă curgea, cu un cântec dulce și melancolic, în basinul de piatră, plin, revărsat, oglindă de apă, mereu tulbure de miile de brazde ciclice, care alergau una după alta la suprafață, veșnic renăscându-se.

Lui Anghelos i se păru că-i era sete. Sări peste băltoace, se apropiă de izvor, lipi gura de țeavă și bău apa rece. Cu întâiele înghițituri băgă de seamă că-i era sete cu adevărat și sorbi până nu mai putu.

Apropindu-se de ceilalți cari-l așteptau lângă trăsura, și ștergându-și cu batista picăturile de apă de pe haină, strigă vesel:

— Imi sunteți martori!... Am băut, plec și izvorul curge înainte... Să nu-mi spuneți pe urmă că setea și nenorocirea mea l-au făcut să sece iar vreo doi, trei ani!

Ceilalți râdeau. Numai Fotini n'a râs. Se gândi fără să vrea, că tot așa un alt izvor a secat când i-a fost sete lui Anghelos, în aceeași clipă când voise să bea sdravăn... Un astfel de gând n'ar fi putut poate să-l rostească în cuvinte. În mintea ei însă, o întâie icoană — aceea care i se întipărise dela venirea lui Anghelos și pe care i-o reaminteau acum gestul și vorbele lui — îi născu automat o altă icoană, care i se păru potrivită...

Și i se făcu milă de nenorocitul ei văr.

Aici trebuiau să se despartă. Numai domnul Sandris și cu Mimis aveau să-și conducă mosafirul până la vapor. Cele două femei trebuiau să-și ia rămas bun de pe acum.

Anghelos sărută mai întâiu mâna mătusei sale; și ea îl strânse în brațe și-l sărută de multe ori ca pe un copil, cu lacrimi și cu vorbe călduroase:

— Cu bine, Anghelo... cu bine, copilul meu... Să săruți pe maică-ta din partea mea... Să nu ne uitați... să ne mai scriți... Auzi, Anghelo?

Anghelos făgădui... îi mulțumi pentru ospitalitatea neuitată... o asigură că zilele petrecute la Stânca Roșie erau cele mai fericite din viața lui... Anghelos a spus multe... Ai fi zis că prin vorbele lui căuta să întârzieze o clipă de grea cum-pănă...

Dar veni și rândul Fotiniei.

Fecioara sta lângă mama ei nemișcată, dreaptă ca o lumânare, cu mâinile lăsate în jos, cu pleoapele coborâte.

— Fotini? zise încet Anghelos și-i luă mâna într'a lui.

Se cutremură, ca și cum fu deșteptată dintr'o stare de letargie. Și îndată, cu o mișcare vie, ridică mâna cealaltă și-o sprijini pe umărul lui, ca și cum ar fi vrut să-l îmbrățișeze. O clipă îl privi drept în ochi, cu un zâmbet nesilit, dar dureros. Și se aplecă spre el...

Schimbară un sărut — unul numai. Buzele feței, cu trăsăturile ciudate, curbe de o formă aparte, aprige, care se sfârșeau într'o îndoitură strânsă la margini, ajunseră obrazul tânărului fără șovăială, puternic și plin, într'o sărutare dornică de iertare. Dar buzele lui abia îndrăsniră să-i mângâie puful, și plesniră fricoase în gol. Ca și cum auzise pentru a treia oară glasul ei adânc: «nu mă atinge!», Anghelos se încurcă și puse o sărutare speriată, rece, prefăcută, mai mult ca s'o vadă ceilalți, decât ca s'o simtă Fotini.

— Ei hai, Anghelo! strigă în clipa aceea Mimis, știi că vaporul are să te lase pe jos?

— Cu atât mai bine! zise doamna Sandris.

Fotini mișcă buzele, ca și cum ar fi vrut să spuie ceva, dar nu se auzi nimic. Se uită numai la Anghelos care se suia în trăsură. Și-și ținea mereu pleoapele întinse, deschise bine, ca și cum o gândi o lacrimă, pe care nu voia s'o lase să se scurgă...

Trăsura porni. Cele două femei rămaseră la izvor, salutând, până se pierdu la pantă și vârful bicicului. Fotini urmă să se uite cu pleoapele țin-tuite; dar acum ochii ei albaștri erau umezi... Și în clipa în care își ridică bustul, își lăsă jos capul și luă pe mama ei de braț ca să se întoarcă înapoi spre casă, două lacrimi udară obraji ei fragezi.

Tăcute, mamă și fiică treceau încet pe drumul umbrat al platanilor. Doamna Sandris cu adevărat mișcată de despărțire, suspina din când în când, ca și cum vorbea cu ea însăși:

— Sărmanul Anghelos!

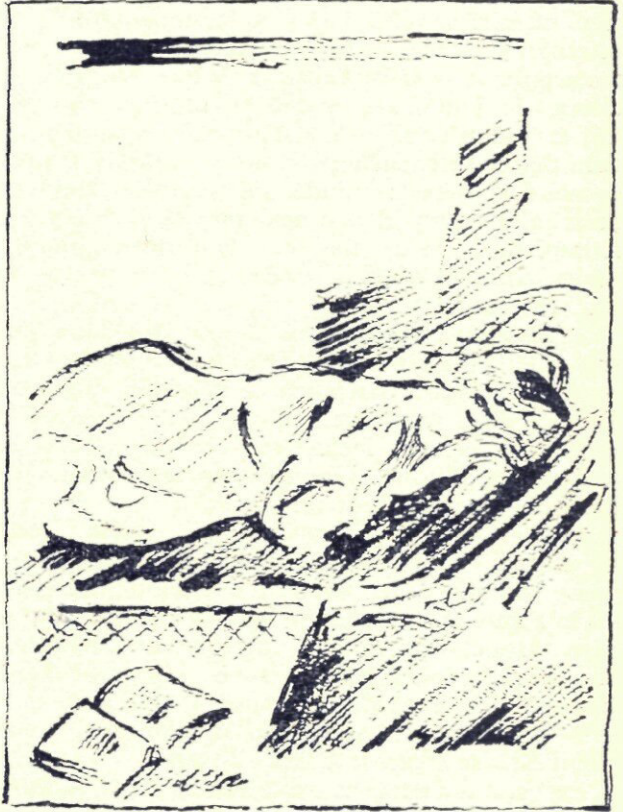
— «Și de-ai ști cât e de nenorocit!» se gândi Fotini.

Cu puțin înainte să ajungă pe podiș, mama ei se întoarse și o întrebă pe neașteptate:

— Ascultă, Fotini, acum în urmă ai avut ceva cu Anghelos?

— Eu, cu Anghelos? făcu Fotini; nimic. De unde scoți așa ceva?

— Știu eu? așa mi s'a părut...

Singură în chioșc, trântită pe canapeaua de paie, Fotini își plângea vârul pierdut

— Greșală!

Fotini nu spuse nimic altceva, fiindcă se temu să n'o podidească plânsul... Nu dorea nimic decât să plece Anghelos cât mai repede; și totuși în ultimul moment îi fu milă de el, atât de mult, încât se miră și ea. Salutul fricos, ca și cum îi arătase dintr'odată întreaga lui nenorocire, îi sfâșie inima. Așa dar, în adâncul inimei ei, îl iertase? Adevărat, nu mai simțea nimic, nicio ură împotriva nelegiuitului ei văr, care a îndrăsnit să-i vorbească de dragoste?...

Nu știa nimic, decât că era întristată. Pustietatea îi păru și mai pustie, când se întoarse dela izvor. Lipsea ceva acum dela Stânca Roșie, lipsea ceva!... Casa, grădina, livada — ciudat! — Ai fi

zis că se uitau la ea dureros, cu plânsul în ochi... Iar când reintră în chioșc și văzu pe scăunel cartea lui Anghelos, pe care a uitat-o deschisă la pagina unde a rămas cu cetitul, i se păru că-l aștepta, că are să se arate chiar acum și el pe alee și are s'o ia, să stea în colțișorul lui s'o sfârșească. Și simți cum o îneca plânsul care se îngămădea într'însa de atâta vreme; iar după ce se uită roată în jurul ei și se încredință că era singură, căzu pe o canapea de paie împletită și isbucni în plâns.

Iși plângea vărul, numai pe vărul ei. Pe bunul și iubitul ei văr, așa cum l-a cunoscut, din ziua în care l-a văzut pentru întâia dată, până în clipa grozavă în care i-a vorbit la Stânca Roșie și a dispărut deodată... Fiindcă în ultimele trei zile, nu, n'avea văr. Dintr'odată se făcuse pentru ea ceva mai mult decât un străin, un vrăjmaș. Il ura. Gândul că o rudă așa de apropiată, un frate, a putut s'o privească «cu ochi răi», îi făcea atâta groază, încât, și de două ori mai mult de l-ar fi iubit, tot atât avea să-l urască.

La început, sub cea dintâiu impresie, care cu greu se stinge, sub povara mirării, o spaimă nespusă pe care i-o născuse taina lui, se arătă egoistă. Se gândea numai la ea și i se părea că el a vrut să-i întindă o cursă, să-i facă rău. Pe urmă însă, încetul cu încetul, începu să se gândească puțin și la el. Din întâia clipă în care îi apărui trist, ura i se înmuiă, spaima se micșoră. Și începu să-l compătimizească.

Era și el de vină dacă o iubea? Oricât de neîncercată era Fotini, știa însă că Voința nu poate duce Iubirea... Ii era verișoară, e drept; dar o vedea și o cunoștea pentru întâia oară. Era pentru el — parcă nu i-a spus-o? — cea mai frumoasă fată din câte a văzut vreodată. Și încet, încet, fără să-și dea seama, zi și noapte mereu împreună, într'o legătură așa de strânsă, lăsă ca prietenia lui, dragostea lui de rudă să se preschimbe în iubire. Nu era drept, nu era cinstit... Dar cine a spus că nu? Parcă n'o vedea el însuși și nu se lupta să-și străpungă sentimentul neiertat? Acele ciudățenii inexplicabile din ultimele zile, supărările, ma-

niile bizare — acum și le lămurea ea — ce altceva puteau fi decât străduință, și o luptă cu sine însuși? In sfârșit sentimentul l-a înlănțuit așa de mult, încât se văzu nevoit să i-l mărturisească. Oricare alt om nenorocit în locul lui, n'ar fi făcut la fel? N'ar fi căutat cu orice preț fericirea lui?

Așa dar, ce i-a făcut Anghelos cu voia lui, ca ea să-l urască? Nu, n'a făcut, — a pățit. Anghelos a pățit ceea ce a pățit vărul Iuliei, pe care-l compătimizea pentru nenorocirea lui; cu singura deosebire că nenorocirea acestuia putea fi mai scăzută, de vreme ce Iulia, după cum spunea lumea, suferea și ea odată cu el, — pe când ea... o, ea s'a purtat în chipul cel mai rău, cel mai crud:

Nu i-a mai vorbit — nu s'a mai uitat la el, — l-a lăsat să plece, — l-a gonit.

Ce însemna dacă nici ea nu putea face altfel? Oare din pricina aceasta era mai puțin nenorocit și mai puțin vrednic de compătimit Anghelos?

O, da, nenorocit... Aceasta o vedea doar foarte bine în zilele din urmă, câte le-a petrecut cu ea la vilă. Cu toate că a făcut tot ce i-a stat în putință, din politețe și din eroism, ca să nu dea nimic de bănuț, totuși n'a putut să se ascundă. I se schimbă până și culoarea feței și vocea și felul de purtare. Căzuseră toate trăsăturile vesele ale feței, până și mustața îi era lăsată trist în jos... Suferea, era îndurerat, chinuit... Și pentru chinul acesta, cine oare era de vină?

În seara aceea i-o spusese: «Eu am să fiu mereu nenorocit... tu n'ai nimic de suferit... Măine plec și nu mă vei mai vedea niciodată».

Și a plecat. L-a luat trăsura care-l adusese și s'a pierdut în vale. S'a dus!...

Singură în chioșc, trântită pe canapeaua de paie, Fotini își plângea vărul pierdut. Și mai plângea pe nenorocitul tânăr care, datorită frumuseței ei, pleca cu o rană nevindecabilă în inimă, veșnic însetat și cu izvorul secăt pentru el.

Așa-i era scris, — se gândea Fotini.

GRIGORIOS XENOPOULOS

(Urmează)

din grecește de Anton Mistachide
desene de I. Teodorescu-Sion

